

Verbalizirati misli kroz crtež

Lučić, Apolonija

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:061677>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-10**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu
Akademija likovnih umjetnosti

ZAVRŠNI RAD
VERBALIZIRATI MISLI KROZ CRTEŽ

Studij: PREDDIPLOMSKI STUDIJ SLIKARSTVA
Profesor: ZOLTAN NOVAK
Student: APOLONIJA LUČIĆ
Matični broj studenta: 3559/S

Zagreb, 2017./18.

Sadržaj

Uvod	3
1. Početak promjene	4
1.1. Artist Books: Krakow Blue and Rose Period	4
1.2. Postcards from Krakow	5
2. Četvrta godina studija	7
2.1. Prvi pokušaji 'ljubavnika'	7
2.2. Inspiracije	9
2.2.1. Likovna umjetnost	9
2.2.2. Glazba	12
2.3. Serija crteža: Another Lovesong on the Playlist	13
Zaključak	16
Popis literature	17

UVOD

Prošle su četiri godine otkako sam započela prvu godinu studija slikarstva. Zanimljivo je iz ove perspektive 'vratiti se' na početak studija na Akademiji i sagledati put kojeg smo prošli u tih par godina. Iako je i taj put samo dijelić onoga što nam budućnost nosi, tokom studija imala sam privilegiju baviti se onime što me ispunjava i onime što volim. I iako sam zahvalna na toj prilici svakodnevno, to je i jedan od razloga zbog kojeg mi se ova profesija ponekad čini još težom.

U prve dvije godine studija kroz crtanje i slikanje prema modelu učili smo o kompoziciji, proporciji, boji, materijalima; o slikarstvu smo učili kroz njegova formalna obilježja. Postojao je određen zadatak, odnosno motiv prema kojemu smo slikali. No taj se svijet počeo mijenjati kada smo na trećoj godini odabrali klasu, zapravo počeli iz početka. Tek tada polako krećeš shvaćati što znači baviti se nekom od grana vizualnih umjetnosti. Osvješćuješ da ono što nosiš u sebi, svoj mikrokozmos, želiš prenijeti i pretočiti kroz svoj rad. Odjednom se nalaziš u situaciji da ono što te obilježava, ispunjava i istovremeno muči, želiš izverbalizirati svojim djelima.

Akademija kao prostor za svakodnevni rad, istovremeno je i prostor za otkrivanje, rast, pogreške i konstatno propitkivanje što zapravo želimo poručiti svojim radovima. Kroz razgovor s kolegama otkrivaš da se svi otprilike nalazimo u istoj situaciji. Kao mlada, senzibilna bića, želimo učiti, istraživati dijelove svoje osobnosti, kao i svijeta oko nas. Četvrtom godinom završavamo jedan ciklus. Ovo je tek jedna od stepenica kojom polako koračamo prema nekom imaginarnom cilju.

Na četvrtoj sam se godini htjela baviti pitanjima koja svakodnevno previremo u adolescentskim godinama. Kako se osjećaju mladi ljudi u svojim dvadesetim? Na koje sve probleme nailaze? Kroz kakva previranja prolaze i što ih ispunjava, muči, hrani? Na koji način tok vremena utječe na njihove misli? Studiranjem na Akademiji, shvaćam da sam mjestu na kojem se tim pitanjima mogu posvetiti. Kroz sljedeće ću stranice probati dati objašnjenja, izreći misli, objediniti inspiracije i izložiti proces kroz kojeg sam razvijala ovogodišnje crteže i slike.

1. POČETAK PROMJENE

Prije nego što uopće krenem pisati o radovima nastalim na četvrtoj godini, mislim da je bitno osvrnuti se na radove koje sam napravila tokom razmjene na trećoj godini studija. Odlazak u Krakow i semestar proveden van Zagreba uvelike je značio za moja razmišljanja i poimanja o tome čime se točno želim baviti.

U Krakowu sam razmišljala o tome na koji način osobna iskustva, dojmove, doživljaje i promjene mogu primijeniti na vlastitim radovima. Istovremeno, to su radovi koji su iskreno proizašli iz mojih osjećaja, osobito zbog toga što nisam osjećala nikakav pritisak. Tamo sam uspjela realizirati dvije zasebne serije: *Postcards from Krakow* i *Krakow Blue and Rose Period*. Ono što ih razlikuje od radova nastalih ove godine jest to što sam se u njima ipak bavila događajima i iskustvima. Iako u tim serijama postoje naznake osjećaja i unutrašnjeg svijeta, oni nisu u fokusu. U svakom slučaju, to su prve dvije serije za koje zaista osjećam da su cjelovite, da prenose priču i ideju i da sam ih odradila s maksimalnom dozom koncentracije i želje.

1.1. ARTIST BOOKS: KRAKOW BLUE AND ROSE PERIOD

Krakow Blue and Rose Period dvije su umjetničke knjige potaknute dojmovima života u Krakowu. Htjela sam iskorisiti dvije boje (plavu i ružičastu) kao dvije suprotnosti, te u knjige uvrstiti osjećaje sreće, radosti, prijateljstva i zabave u opoziciji s osjećajima sjete, melankolije, hladnoće. U plavoj knjizi prevladavaju samotnjački motivi, i kroz sve se stranice provlače nijanse plave boje. U roznoj, s druge strane, sam htjela prikazati zabavan mladenački život. Koristeći nijanse ružičaste boje, kroz nju se isprepliću motivi zaigranih i društvenih događaja. Iako su knjige u međusobnom kontrastu, što sam htjela naglasiti motivima koje sam prikazala, kao i bojama, za obje mi je knjige bio bitan element humora. Crpeći inspiraciju iz života van poznate okoline, humor mi je bio važan u prikazu mladenačke energije i života.

Slika 1. Artist books:
Krakow Blue and Rose Period

Slika 2. Krakow Rose Period, detalj

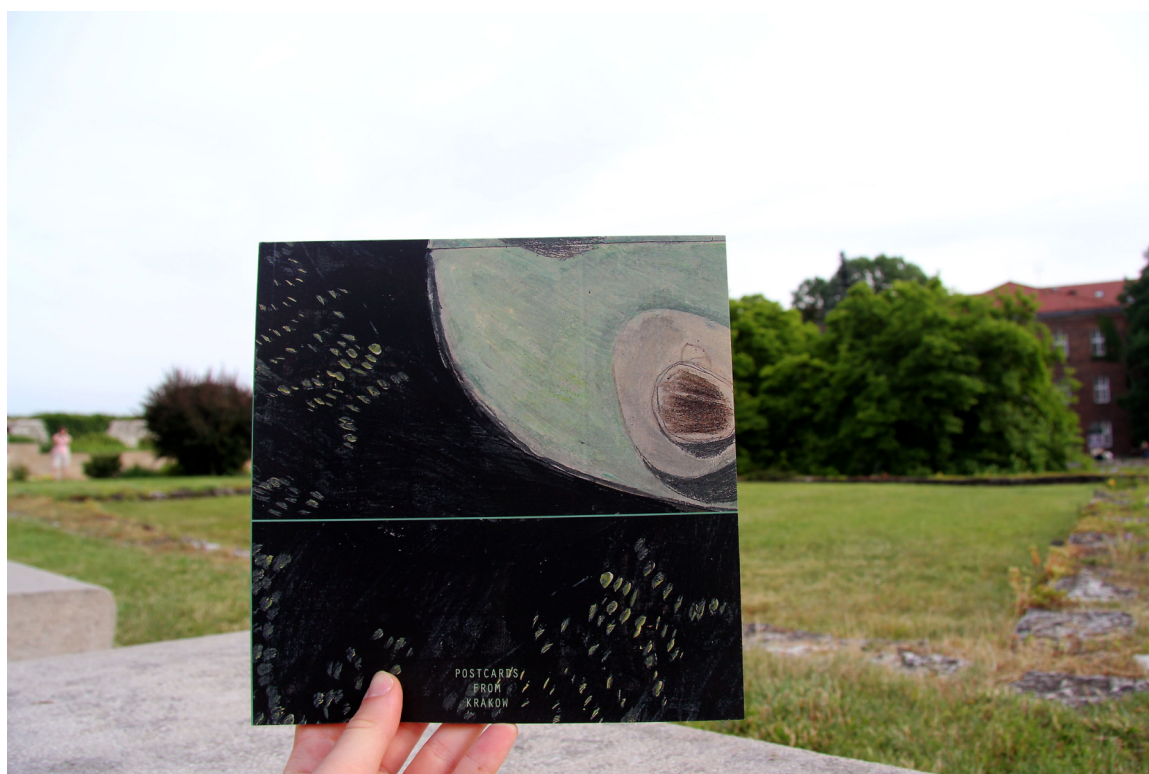
1.2. POSTCARDS FROM KRAKOW

Postcards from Krakow druga je serija koja je obilježila moje studiranje u Krakowu. To su radovi u koje htjela uključiti ljude čija su mi poznanstva i prijateljstva do trenutka odlaska iz Zagreba (a i nakon odlaska) nešto predstavljala. Put kojim prolazimo i rastemo obilježen je ljudima na koje nailazimo. Nekad su ta poznanstva usputna i prolazna, a u nekim situacijama stvaramo dugoročna i vrijedna prijateljstva i odnose. U različitim životnim situacijama učimo, spotičemo se, ponekad sa smijehom, a ponekad i sa suzama. Ljudi i njihova razmišljanja, zanimanja i interesi čine taj put zanimljivim i posebnim. Serijom od šezdesetak razglednica promišljala sam o tim odnosima i na taj način direktno uključila ljude u neku vrstu umjetničkog projekta.

Svaka od njih nosi svoju priču, potaknutu iskustvima iz novog okruženja, nekim zaboravljenim događajima, smiješnim situacijama, usponima i padovima, a ovo je samo jedan od načina na koji sam te priče htjela izverbalizirati i povezati ih ljudima koji su me na njih u tom trenutku asociirali.

Slika 3., 4., 5. Radovi iz serije *Postcards from Krakow*

Slika 6. *Postcards from Krakow*, naslovnica knjižice s poslanim radovima

2. ČETVRTA GODINA STUDIJA

Serije nastale u Krakowu bile su svojevrsni okidač za teme kojima sam se počela baviti na četvrtoj godini studija. Kao što sam već napomenula, životna iskustva, različiti trenuci i događaji bili su izvor iz kojeg sam crpila inspiraciju za radove. Bitna razlika između tih radova i onih nastalih tokom ove akademske godine je svojevrsna promjena fokusa. Umjesto anegdota i situacija koje direktno prikazujem radovima, ove se godine bavim osjećajima i unutrašnjim svijetom, odnosno time što određeni odnosi bude unutar nas samih. Kroz kakav spektar osjećaja prolazim kao individua i mogu li u nekim drugim primjerima naići na iste te emocije i s njima se poistovijetiti? Jedna od važnih tema kojoj sam se htjela posvetiti su međuljudski odnosi, intimnost i ljubav. Tim se osjećajima nisam željela baviti kroz aspekt 'happy enda', već kroz prizmu košmara različitih emocija – od boli, zbunjenosti, naivnosti, iluzije, prihvaćanja itd. „Što je svijet koji proučavamo, iskušavamo i doživljavamo polazeći od različitosti, a ne od identiteta? Mislim da je to ljubav.“¹ Uхватiti se u koštac s tom tematikom zasigurno nije jednostavno, ali pošto u trenutku stvaranja pokušavam slijediti instinkt, biti dosljedna i iskrena, ova se tema činila kao nešto što ne želim shvatiti olako ili zanemariti.

2.1. PRVI POKUŠAJI 'LJUBAVNIKA'

Tema ljubavi, odnosno ljubavnih parova zanimala me i na trećoj godini. Međutim, ti su radovi, za razliku od serije nastale tokom ove godine, bili poprilično doslovni. Središte slike dvije su figure, ljubavni par, dvije dualnosti. Kroz te motive može se naslutiti ugođaj koji sam htjela postići, svojevrsno utočište koje par zajedno tvori. Htjela sam materijalizirati viziju uklapanja u nečije ruke, odnosno zagrljaj. „Jednako kao i umjetnosti, i ljubav nas potiče da interpretiramo ono što zamjećujemo, naslućujemo, priželjkujemo. A to ne mora biti ugodna ni sreća. Jer ljubav su i prekidi i dijeljenje i igre moći.“² Razmišljajući o tome na koji način želim prikazati emocije, shvatila sam da se želim odmaknuti od ovakvog pristupa. Zbilja jest, ljubav i zaljubljenost, ne mora nužno značiti ni ugodu ni sreću, što me natjeralo da o toj temi krenem dublje razmišljati i posvetim joj se iz drugog kuta.

1 Badiou A., Truong N.: *Pohvala ljubavi*, Meandarmedia, Zagreb, 2011., str. 126

2 Kovač L., Križić Roban S.: *Čini li nas ljubav pokretljivima ili stuporoznima?*, Život umjetnosti, br. 100, 2017., str. 3

Slika 7. Rad na temu ljubavnika, 3. godina studija

Slika 8.
Rad na temu ljubavnika,
3. godina studija

2.2. INSPIRACIJE

Ljubav kao tematika neprekidno se javlja u raznim oblicima u umjetnosti. „Znamo koliko ljubavne priče svakoga uzbuđuju! Filozof treba ispitati zašto nas uzbuđuju. Čemu svi ti filmovi, svi ti romani, sve te pjesme potpuno posvećene ljubavnim pričama? Mora da u ljubavi ima nešto univerzalno kad te priče zanimaju tako golemu publiku. Univerzalno je to da svaka ljubav predlaže novo iskustvo istine o tome što znači biti dvoje, a ne jedno. Svaka nam ljubav daje novi dokaz da svijet može biti otkriven i iskušan drugačije nego tek samotničkom sviješću.“¹ Kroz glazbu, filmove, književnost, likovnu umjetnost, koje svakodnevno konzumiramo isprepliću se priče i priče o ljubavi i emocijama. Nemoguće je nabrojati sve autore koji se bave ovom temom u svojim djelima, ali u sljedećem ću paragrafu nastojati spomenuti njih nekoliko čija su me djela inspirirala i potaknula na razmišljanje.

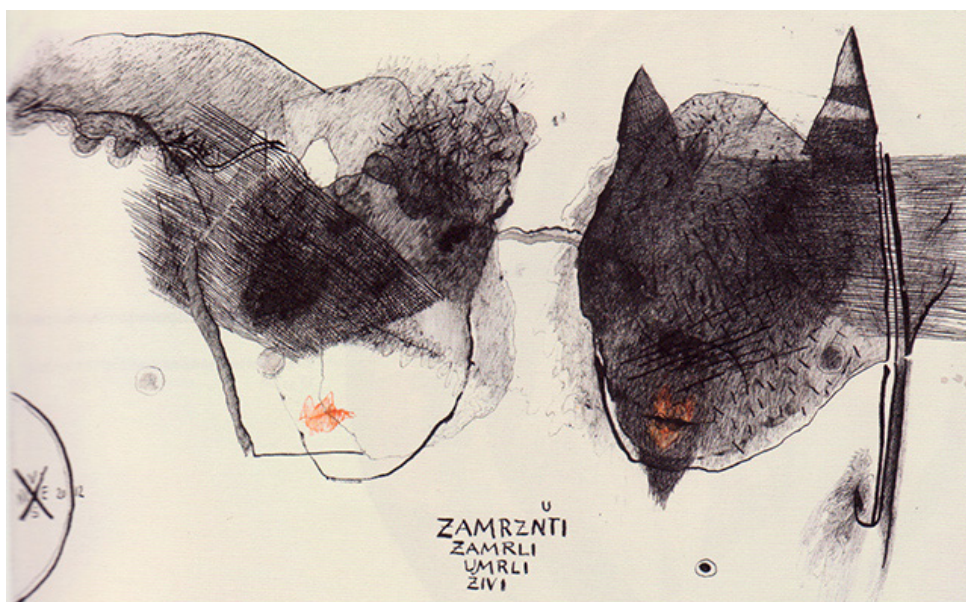
2.2.1. LIKOVNA UMJETNOST

Postoji mnogo likovnih umjetnika čija djela smatram inspirativnim, poticajnim, uzbudljivim, svježim. Ponekad ni sami nismo svjesni što ćemo sve još otkriti, što će nas ganuti na neki poseban način. Tema ljubavi, intimnog i emocija ne zaobilazi ni likovnu umjetnost. Nemoguće je svima čija su me djela takla dati prostor na ovih nekoliko stranica, i stoga je ova selekcija izrazito subjektivna. Pošto sam u svojim radovima tekst koristila kao sastavni element radova, kod primjera koje ću izdvojiti tekstualan dio se također isprepliće s vizualnim.

Jedna od umjetnica koju bih svakako htjela spomenuti je Nives Kavurić Kurtović. Njezini radovi protkani intimnim razmišljanjima, u kojima se poezija isprepliće s elementima crteža, dokaz su nepresušnog izvora inspiracije. „U stanju izloženosti, otvorenosti, ranjivosti i zdvajanja Nives K.-K. je svoje biće i tijelo pretvorila u medij i instrument prijenosa unutrašnje seizmografije jednog od najpoetičnijih, najreskijih, emocionalno lucidnih i u svojoj umjetničkoj konfesiji neporecivih opusa likovnoj umjetnosti.“²

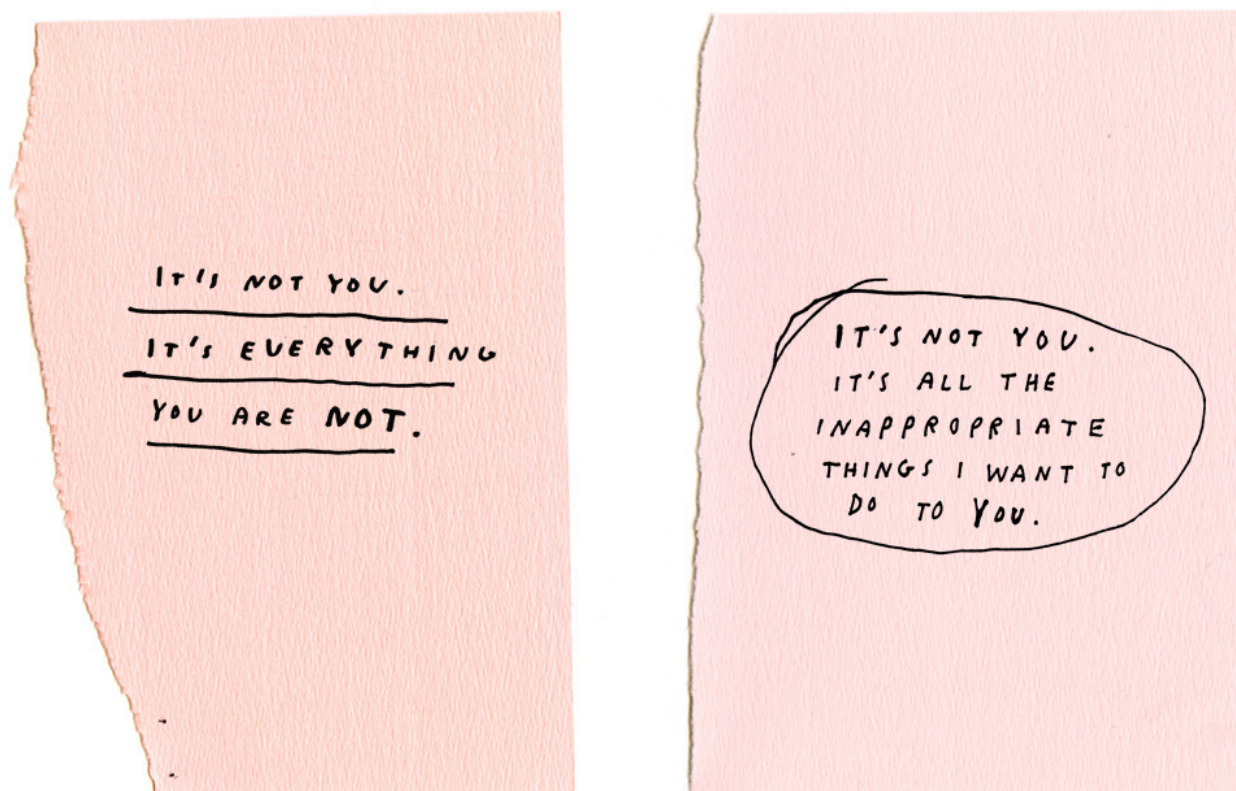
1 Badiou A., Truong N.: *Pohvala ljubavi*, Meandarmedia, Zagreb, 2011. str. 41-42

2 Sveštarov Šimat M.: *Nives Kavurić Kurtović: Nadvikana uvijek, ali uvjerena nikad!*, Nives Kavurić-Kurtović, Putovanje na zakutcima trajanja (uvijek na zavoju), Galerija Klovićevi dvori, Zagreb, 2016.

Slika 9. Crtež Nives Kavurić Kurtović

Mladenačku energiju i razmišljanja o ljubavi, partnerima i seksualnosti kroz jednostavne crno-bijele linijske crteže pronalazimo kod umjetnice Wasted Rite, odnosno Rite Gomez iz Portugala. Iako se njezini crteži ponekad svode samo i isključivo na tekst, promišljanja koja iskazuje svojim radovima nešto su s čime se mnogi od nas mogu poistovjetiti. Kod njezinih radova osvaja me jednostavnost, smisao za humor i prenošenje misli na papir bez srama, vaganja i razmišljanja o tome što će drugi o tome misliti.

Slika 10., 11. Wasted Rita: Love Letters

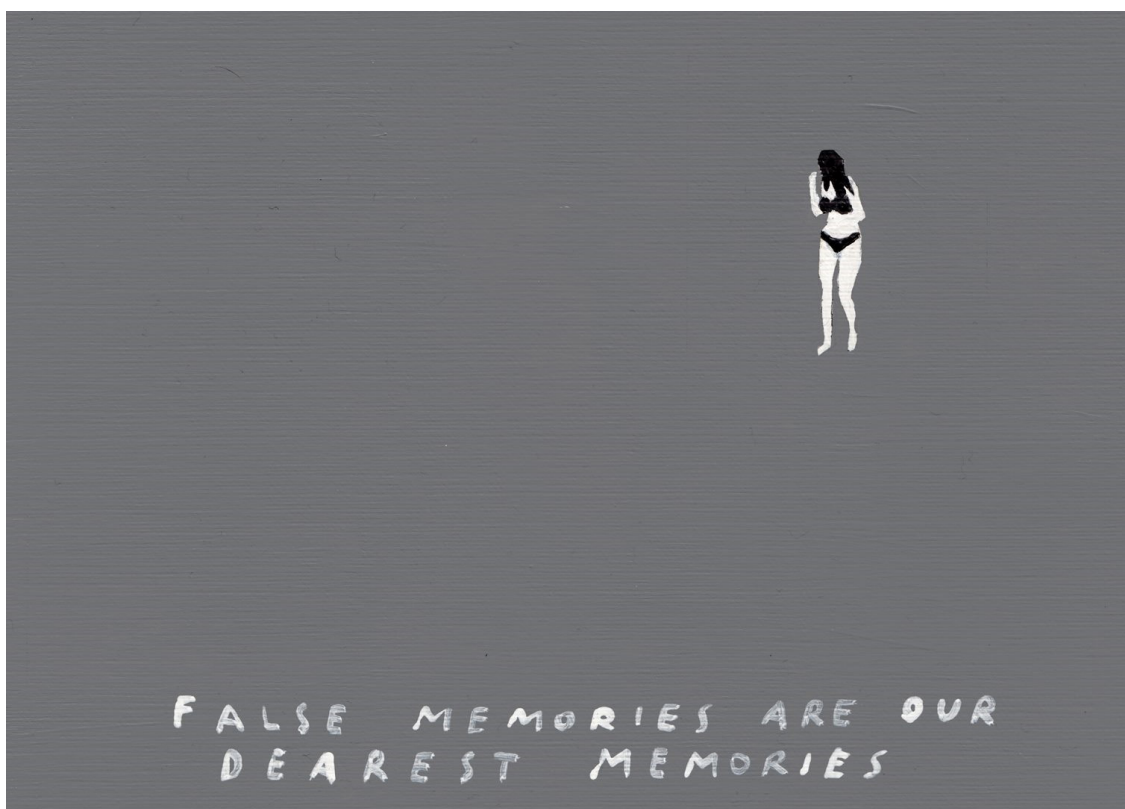
Jedna od serija slika čiji koncept također propitkuje ljubav i odnose je *Sweeping Confetti from a Floor of a Concerte Hall* Zlatana Vehabovića. Tekst je ovdje također sastavni dio serije, u obliku priče koja zapravo objašnjava ideju svake slike. „I want the project to cover some of the darker notions of this particular feel. Not the ones peachy and flowery that we all tend to relate to when things - with the object of our desire - are sailing happily along, but the ones that evolve of misguided notions we have, failed attempts and when things aren't quite living up to expectations.“¹ Promatrajući slike i čitajući o nikad ostvarenim, nesuđenim ili prekinutim odnosima i sami se još jednom uvjeravamo da ljubav nekad odluči krenuti u smjeru kojeg možda nismo priželjkivali.

Slika 12. Zlatan Vehabović: *White Buffalo*, iz serije *Sweeping Confetti from a Floor of a Concrete Hall*

Još jedan od autora koji u radovima često koristi tekst je Ivo Matić. Kroz crno-bijele crteže i slike stripovskog karaktera često provlači razmišljanja o ljubavi i odnosima. Monokromni crteži kao i tekst kojeg upotrebljava sugeriraju nam da naslutimo do kakvih nas promišljanja osjećaji ponekad mogu dovesti.

1 Zlatan Vehabović, *White Buffalo*, <http://weakersoldier.blogspot.hr/2011/01/white-buffalo.html>, 22.1.2011.

Slika 13. Ivo Matić: False memories are our dearest memories

2. 2. 2. GLAZBA

Slušajući glazbu i obraćajući pozornost na riječi pjesama koje se neprekidno vrte na mom telefonu, ne mogu ne zamijetiti kroz koliko se njih provlači pitanje ljubavi. „All of my heroes in art have dealt with it, quite good I might add, thus made it so hard for me to avoid long shadows they cast upon me with their enormous influence. Sitting down with friends, I’ve mentioned and cited Dylan or Cave so many times - even here on this blog...I can’t even begin to explain how small I feel trying to explicitly deal with this.“¹ Nebrojeno sam se puta našla u situaciji da sam se mogla poistovjetiti s onime što je odzvanjalo iz zvučnika ili slušalica. Od Portisheada, Mac de Marca, Growlersa, Erykah Badu, Warpainta, Jeff Buckleyja, do giganta poput Dylana, te su riječi nešto s čime jednostavno ne mogu ne suosjećati. Osjećamo ono što slušamo i glavom prolaze trnci, svjesni da je pjesma koju upravo slušamo ‘soundtrack’ situacije kroz koju prolazimo. Upravo u trenucima kada sami sa sobom prolazimo kroz određene procese i pokušavamo riješiti neke probleme, glazba je naš vjeran suputnik.

1 Zlatan Vehabović, *White Buffalo*, <http://weakersoldier.blogspot.hr/2011/01/white-buffalo.html>, 22.1.2011.

2. 3. SERIJA CRTEŽA A LOVESONG ON THE PLAYLIST

I naposljetku, dolazimo do serije *A Lovesong on the Playlist* inspirirane pop pjesmama, nastale na temelju promišljanja o međuljudskim odnosima i ljubavi. Seriju čini šest zasebnih crteža, a za svaki od njih potaknuli su me stihovi određenih pjesama koje su u trenutku stvaranja bile dio mog osobnog 'backgrounda'. Iz tog sam razloga same stihove inkorporirala s likovnim elementima. Pjesme koje sam odabrala su *Aftermath* od Trickyja, *One Million Lovers* benda The Growlers, *Pale Blue Eyes* Velvet Undergrounda, *This Old Dog* Mac de Marca i *Give it to me* grupe Homeshake. Ovim radovima nisam nastojala ilustrirati određene pjesme, već sam vlastita razmišljanja pokušala izverbalizirati kroz crtež. Stihovi su u samom procesu postali neodvojivi od vizualnog.

Glazba, kao što sam već napomenula, igra bitnu ulogu u mom svakodnevnom životu. U trenucima lutanja po spektru vlastitih osjećaja i misli, nerijetko mi se događa da u pjesmama pronalazim nešto s čime se mogu poistovjetiti. Ovom sam serijom, između ostalog, htjela osvjestiti te trenutke. Tok različitih razmišljanja htjela sam prevesti u likovni jezik, s ciljem da s vlastitim previranjima pokušam reći nešto univerzalno, a u tom su naumu stihovi dobili svoju ulogu. Na taj način stih i crtež tvore jedinstvenu cjelinu te oba elementa u ovom kontekstu započinju jednu novu priču.

Slika 16. Serija crteža *A Lovesong on the Playlist*

Slika 17. Serija crteža *A Lovesong on the Playlist*

Slika 18.
This Old Dog iz serije *A Lovesong on the Playlist*

Slika 19.
Aftermath iz serije *A Lovesong on the Playlist*

Slika 20.
Pale Blue Eyes iz serije *A Lovesong on the Playlist*

Slika 21.
Give it to me iz serije *A Lovesong on the Playlist*

ZAKLJUČAK

Baviti se vizualnom umjetnosti velika je privilegija, ali istovremeno i odgovornost (barem prema samom sebi). Tijekom preddiplomskog studija shvatila sam da se želim konstantno igrati, i ne zadržati od pogrešaka. To mi se čini kao jedna od mogućnosti kako mogu nešto graditi (a istovremeno i rušiti). Bitno mi je i dalje ostati iskrena u svojim radovima, pronalaziti inspiraciju u svijetu i ljudima oko sebe, te pokušati barem tračak onoga što svakodnevno dobivam iz različitih životnih situacija predočiti kroz likovnost. Mislim da je to jedan od načina na koje će i ljudi koji promatraju moje radove, uspjeti nešto doživjeti i uhvatiti.

Teme koje me trenutno zanimaju i iz kojih crpim inspiraciju za stvaranje vezane su uz ljudskost, intimu i emocije. Fascinantno mi je kako svakog od nas životne situacije, okruženje i okolina obilježuju i oblikuju kao ličnosti. Različita razmišljanja, osobnosti i priče dokaz su da je svatko jedinstven, ali istovremeno uči funkcionirati unutar neke zajednice. Sretna sam što sam imala priliku provesti četiri godine na mjestu gdje sam o tim pitanjima mogla razmišljati, i što pojedinci kojima sam okružena također o tome razmišljaju i razgovaraju. Rastemo, upijamo, gledamo i učimo, i mislim da ne smijemo zaboraviti da se trebamo spotaknuti. Gotovo svakodnevno.

POPIS LITERATURE:

1. Badiou A., Truong N.: Pohvala ljubavi, Meandarmedia, Zagreb, 2011.
2. Život umjetnosti, br. 100, 2017.
3. Nives Kavurić-Kurtović, Putovanje na zakutcima trajanja (uvijek na zavoju), Galerija Klovićevi dvori, Zagreb, 2016.
4. Zlatan Vehabović, White Buffalo, <http://weakersoldier.blogspot.hr/2011/01/white-buffalo.html>, 22. 1. 2011.